

RYZIKO W DZIAŁALNOŚCI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W OPINIACH SPOŁECZNYCH

Problematyka występowania ryzyka w jednostkach samorządu terytorialnego jest stosunkowo nowym zagadnieniem badawczym. W Polsce stała się przedmiotem badań na początku XXI wieku, kiedy to przepisy prawne nałożyły na jednostki samorządowe obowiązek realizacji prac związanych z planowaniem i zarządzaniem ryzykiem w tych jednostkach. W pierwszej części artykułu zaprezentowano definicje i ryzyka występującego w j.s.t. W dalszej części przedstawiono wyniki z przeprowadzonych badań ankietowych dotyczących postrzegania ryzyka w jednostkach samorządu terytorialnego przez lokalną społeczność.

Słowa kluczowe: ryzyko, samorząd terytorialny, lokalna społeczność

1. Wprowadzenie

Ryzyko towarzyszy każdej formie działalności człowieka od początku istnienia cywilizacji. Najczęściej kojarzone jest z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą lub poza gospodarczymi formami jego aktywności. Termin ten wywodzi się z języka staro włoskiego od słowa *risicare* [Bernstein, 1995, s.8] oznaczającego *odważyć się* lub od arabskiego słowa *rizk* (*risg*) albo perskiego słowa *rozi(k)* oznaczających niebezpieczeństwo, możliwość straty, uzależnienie się od łaski Boga lub losu¹ [Trzaski, Everta i Michalskiego, 1939, s.1866].

Jeszcze do niedawna zjawisko ryzyka było rzadko rozpatrywane w odniesieniu do działalności podmiotów pełniących funkcję służebną w stosunku do obywateli czyli jednostek samorządu terytorialnego. Obowiązek podjęcia określonych działań w zakresie zarządzania ryzykiem nałożyła na te jednostki dopiero uchwalona w 2009 roku ustawa o finansach publicznych. Tak więc jako pierwsze analizie zostały poddane zagadnienia związane z zarządzaniem ryzykiem finan-

¹ Słowa *risico*, *rizk* czy *rozi(k)* nie wyczerpują słów, od których może pochodzić termin ryzyko. Korzenie etymologiczne tego terminu można poszukiwać również w starołacińskim słowie *reselum*, które oznacza groźbę lub strach.

sowym czyli proces zarządzania środkami publicznymi wykorzystywanymi do realizacji zadań postawionych przed tymi instytucjami.

Natomiast szczegółowe wytyczne dotyczące planowania oraz zarządzania ryzykiem w jednostkach samorządowych zostały określone przez Ministra Finansów dopiero w 2012 r. [Komunikat nr 6]. W opublikowanym wówczas Komunikacie nr 6 Ministra Finansów ryzyko w jednostkach samorządu terytorialnego zostało zdefiniowane jako *możliwość zaistnienia zdarzenia, które negatywnie wpłynie na osiągnięcie celów i zadań*.

Natomiast w podręczniku audytu wewnętrznego w administracji publicznej została zamieszczona następująca definicja tego zjawiska - *ryzyko to prawdopodobieństwo wystąpienia dowolnego zdarzenia, działania lub braku działania, którego skutkiem może być szkoda w majątku lub wizerunku danej jednostki lub które przeszkodzi w osiągnięciu wyznaczonych jej celów i zadań* [Podręcznik..., 2003, s. 21]. W podobnym duchu ryzyko definiują Międzynarodowe Standardy Profesjonalnej Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego. Definiują one ryzyko jako *możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało wpływ na realizację założonych celów* [Międzynarodowe Standardy..., 2010].

Z kolei w wydanym przez Ministerstwo Finansów podręczniku wdrożenia systemu zarządzania ryzykiem w administracji publicznej w Polsce proces zarządzania ryzykiem został zdefiniowany jako *logiczna i systematyczna metoda tworzenia kontekstu, identyfikacji, analizy, oceny działania, nadzoru oraz informowania o ryzyku w sposób, który umożliwi organizacji minimalizację strat i maksymalizację możliwości* [Jennison, 2004, s.7].

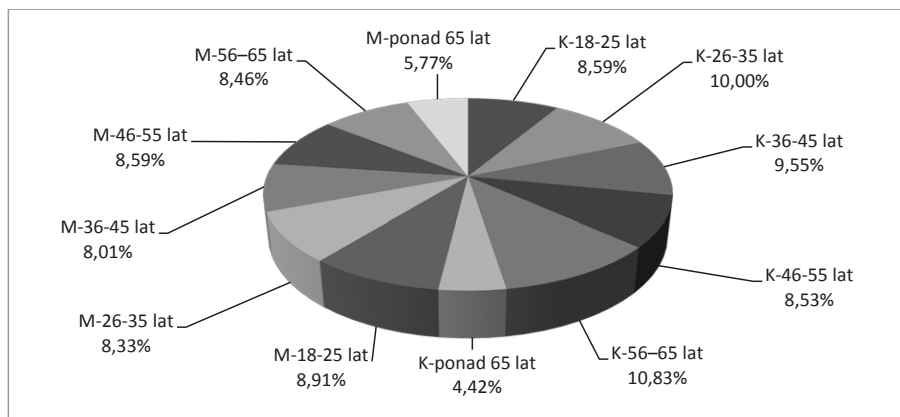
Należy jednak nadmienić, że zjawisko ryzyka występujące w działalności jednostek samorządu terytorialnego jest niezwykle istotnym zagadnieniem, które nie może zostać w sposób arbitralny „rozwiązane” jedynie poprzez określenie przez władze administracyjne jego definicji oraz propozycji procedur związanych z jego zarządzaniem. Wymaga ono przeprowadzenia na wielu płaszczyznach pogłębionych badań naukowych, które umożliwiłyby na dogłębną analizę z jednej strony źródeł wywołujących to zjawisko, jego rodzajów oraz ewentualnych skutków. Z drugiej zaś strony na ocenę postawy pracowników tych instytucji w stosunku do występującego w jej działalności ryzyka oraz sposobu postrzegania tych zjawisk przez przedstawicieli lokalnej społeczności czyli interesariuszy jednostek samorządowych.

Celem tego artykułu jest zaprezentowanie w jaki sposób członkowie lokalnych społeczności oceniają zjawiska związane z ryzykiem oraz procesem zarządzania ryzykiem występującym w działalności jednostek samorządu terytorialnego.

2. Postrzeganie ryzyka w działalności jednostek samorządu terytorialnego przez lokalną społeczność

2.1. Cel i metodyka badań

Badania ankietowe dotyczące oceny sposobu postrzegania przez członków lokalnych społeczności ryzyka związanego z działalnością jednostek samorządu terytorialnego zostały przeprowadzone w trzech etapach w latach 2013–2015. W rozdziale zostały przedstawione wyniki podsumowujące dwa pierwsze etapy badań². Badania te zostały przeprowadzone na grupie 1560 respondentów. W grupie badawczej znalazło się 810 kobiet (51,92%) oraz 750 mężczyzn (48,08%). Analizowana grupa badawcza poza podziałem ze względu na płeć ankietowanych została również podzielona na sześć segmentów uwzględniających wiek respondentów (rys. 1.).

Wykres 1. Struktura grupy badawczej³

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Dobór grupy badawczej został przeprowadzony przy uwzględnieniu poziomu znajomości przez respondentów zagadnień związanych z działalnością jednostek samorządu terytorialnego. Wszyscy biorący udział w badaniach zadeklarowali, że korzystają z usług jednostek samorządu terytorialnego a prawie 92% respondentów dokonując samooceny określiło swój poziom znajomości zagadnień realizowanych przez jednostki samorządowe jako co najmniej średni. Należy zaznaczyć że wyżej swoją wiedzę w tym zakresie oceniały kobiety (co najmniej średni poziom znajomości zagadnień realizowanych przez j.s.t zadeklarowało 94,14% a poziom bardzo duży 11,35% badanych) niż mężczyźni (co najmniej średni poziom znajomości zagadnień realizowanych przez j.s.t zadeklarowało 89,34% a poziom bardzo duży tylko 3,28% badanych).

² W rozdziale zostały przedstawione wybrane zagadnienia z przeprowadzonych badań.

³ K – kobiety, M – mężczyźni, np. K – 18 - 25 lat – segment ankietowanych kobiet w wieku 18 – 25 lat, M – ponad 65 lat – segment ankietowanych mężczyzn w wieku ponad 65 lat.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań było podjęcie próby oszacowania w jaki sposób członkowie lokalnych społeczności oceniają występowanie zjawiska ryzyka związanego z funkcjonowaniem jednostek samorządu terytorialnego. Określenie głównych rodzajów tego ryzyka oraz czynników jakie zdaniem ankietowanych mają wpływ na jego występowanie. Ponadto ustalenie czy zdaniem interesariuszy tych jednostek istnieje konieczność stworzenia w tych podmiotach systemów zarządzania ryzykiem lub przynajmniej osobnych komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za monitorowanie tych zjawisk.

2.2 Poziom ryzyka w działalności jednostek samorządu terytorialnego

Zakres działalność realizowanej przez jednostki samorządu terytorialnego w znacznym stopniu odbiega od zakresu działalności podmiotów gospodarczych. Inne są w związku z tym realizowane przez nie zadania oraz wyznaczone do osiągnięcia cele. W przypadku podmiotów gospodarczych podstawowym celem działalności będzie maksymalizacja wartości przedsiębiorstwa, natomiast w przypadku jednostek samorządowych będzie to sprawne zarządzanie sprawami publicznymi w interesie mieszkańców. Dlatego też, inaczej przedstawia się możliwość ogłoszenia przez taką jednostkę upadłości. Trzeba zaznaczyć, że w polskich uwarunkowaniach prawnych „Prawo upadłościowe i naprawcze” nie przewiduje możliwości ogłoszenia przez jednostki samorządu terytorialnego upadłości^{4,5}. Prawdopodobnie ten fakt ma znaczący wpływ na postrzeganie przez członków lokalnych społeczności możliwości występowania oraz poziomu ryzyka związanego z ich działalnością. Należy bowiem podkreślić, że dla 70,83% respondentów występowanie jakiegokolwiek rodzaju ryzyka zawsze kojarzyło się wyłącznie z możliwością poniesienia straty a dla kolejnych 23,65% badanych z możliwością poniesienia straty lub osiągnięcia zysku.

Prawdopodobnie z tego powodu w pierwszej części przeprowadzonych badań ani jeden z respondentów nie wskazał, jednostek samorządu terytorialnego wśród podmiotów oraz instytucji z których działalnością jego zdaniem najczęściej związane jest ryzyko. Znaleźli się natomiast ankietowani, którzy twierdzili, że te podmioty należy zaliczyć do grupy instytucji z działalnością, których nie jest w ogóle związane ryzyko.

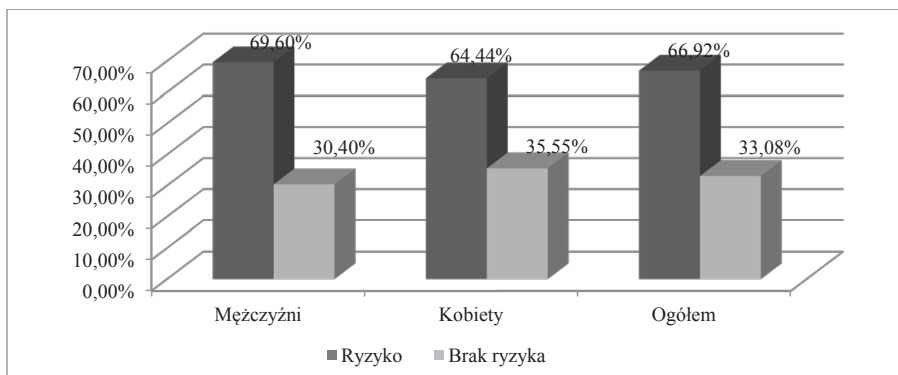
Taka opinia uczestników badań dotycząca możliwości występowania ryzyka w działalności jednostek samorządowych została potwierdzona poprzez udzielone przez respondentów w dalszej części badań odpowiedzi na pytanie „czy działalność jednostki samorządu terytorialnego narażona jest na ryzyko”. Zdaniem tylko 67% ankietowanych działalność tych instytucji narażona jest na różne

⁴ Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze. art. 6 pkt 2, Dz. U. 2003 r., poz. 535

Od 1 stycznia 2016 r. powyższa ustawa będzie miała nowe brzmienie tytułu „Prawo upadłościowe”.

⁵ Brak możliwości ogłoszenia upadłości nie oznacza, że działalność jednostek samorządowych nie jest narażona na ryzyko.

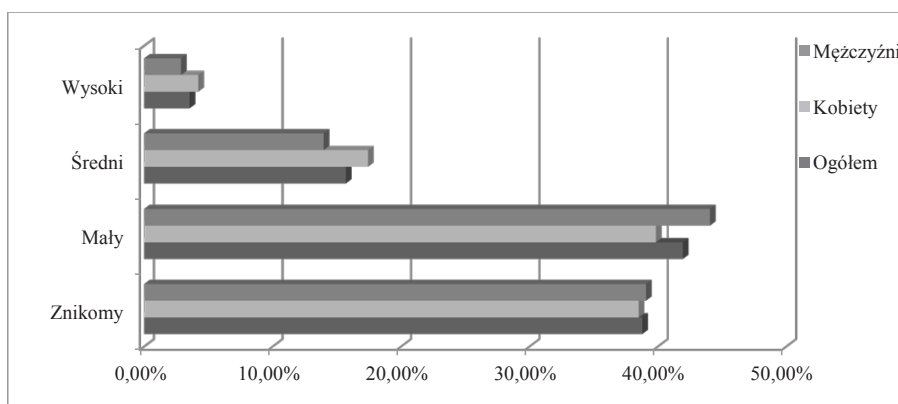
rodzaje ryzyka. Należy równocześnie zaznaczyć, że dla ponad 33% respondentów ryzyko w ich działalności nie występuje. Taką opinię wyraziło 35,55% kobiet oraz 30,4% mężczyzn (wykres 2).

Wykres 2. Struktura procentowa odpowiedzi udzielonych przez respondentów na pytanie „czy działalność jednostki samorządu terytorialnego narażona jest na ryzyko”

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Grupa ankieterów, których zdaniem z działalnością jednostek samorządowych związane było ryzyko została również poproszona o określenie poziomu tego ryzyka. Dla większości uczestników badań (80,74% ankieterów w tym 78,36% kobiet oraz 83,14% mężczyzn) poziom tego ryzyka był znikomy lub mały. Jedynie zdaniem 3,54% respondentów działalność tych instytucji narażona była na wysoki poziom ryzyka.

Wykres 3. Wskazywany przez ankieterów poziom ryzyka związanego z działalnością jednostek samorządu terytorialnego

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Należy również zaznaczyć, że to kobiety częściej wskazywały na wyższy poziom ryzyka związanego z działalnością jednostek samorządowych niż mężczyźni. Średni poziom tego ryzyka wskazało 17,43% kobiet oraz 13,98% mężczyzn. Podobnie sytuacja przedstawiała się w przypadku odpowiedzi „wysoki”. Wskazało ją 4,21% kobiet oraz 2,87% mężczyzn (wykres 3). Podkreślenia wymaga również fakt, że nikt z ankietowanych nie wybrał odpowiedzi „bardzo wysoki”.

2.3 Rodzaje ryzyka w działalności jednostek samorządu terytorialnego

Działalność prowadzona przez jednostki samorządowe narażona jest na różnego rodzaju zagrożenia, których źródeł należy poszukiwać zarówno w ich otoczenia jak i w samej organizacji. Ankietowani zostali poproszeni o określenie w jakim stopniu działalność jednostek samorządowych narażona jest na występowanie ryzyka systematycznego oraz ryzyka specyficznego. Zdaniem zdecydowanej większości respondentów (87,26% w tym 88,12% kobiet oraz 86,4% mężczyzn) jednostki samorządu terytorialnego narażone są na równoczesne występowanie obu tych rodzajów ryzyka. Odmiennego zdania jest grupa 12,26% ankietowanych (w tym 11,49% kobiet oraz 13,03% mężczyzn), którzy uważają że instytucje samorządowe są narażone wyłącznie na występowanie ryzyka systematycznego oraz grupa 0,48% badanych, których zdaniem z działalnością tych instytucji związane jest wyłącznie ryzyko specyficzne.

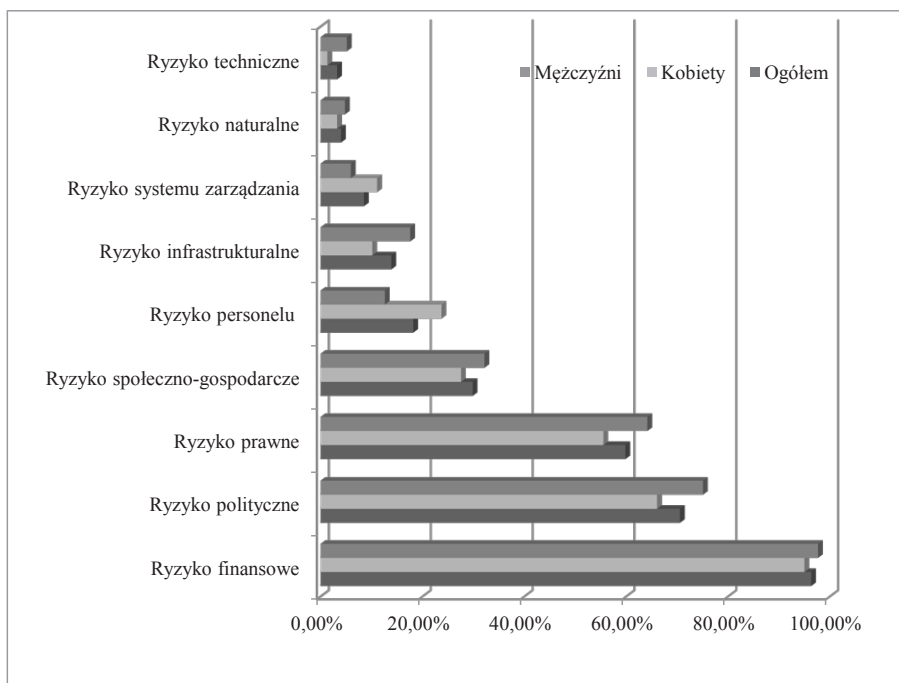
Respondenci stwierdzili również, że działalność jednostki samorządowej w większym stopniu narażona jest na występowanie ryzyka zewnętrznego (73,18%) niż ryzyka wewnętrznego (26,82%).

Analizując podstawowe rodzaje ryzyka związanego z działalnością jednostek samorządu terytorialnego należy stwierdzić, że osoby uczestniczące w badaniach wskazały dziewięć rodzajów tego ryzyka⁶ (rys. 4). Ponad 60% badanych wskazywało jako trzy główne rodzaje ryzyka w działalności jednostek samorządu terytorialnego – ryzyko finansowe, ryzyko polityczne oraz ryzyko prawne.

Ryzyko finansowe zostało wybrane przez 96,36% ankietowanych w tym 95,02% kobiet oraz 97,7% mężczyzn. To ryzyko zostało uznane przez 88,7% respondentów w tym 90,61 kobiet oraz 86,78% mężczyzn za najważniejszy rodzaj ryzyka na jaki narażona jest działalność jednostek samorządowych.

Na drugim miejscu badani wymieniali ryzyko polityczne, które wskazało 70,59% ankietowanych w tym 66,09% kobiet oraz 75,1% mężczyzn. Ryzyko polityczne zostało określone jako najważniejszy rodzaj ryzyka w działalności jednostek samorządowych przez 7,08% respondentów (5,75% kobiet oraz 8,43% mężczyzn).

⁶ Ankietowani mogli wskazać do pięciu rodzajów ryzyka związanego z działalnością jednostek samorządowych ustalając jednocześnie ich kolejność od największego do najmniejszego.

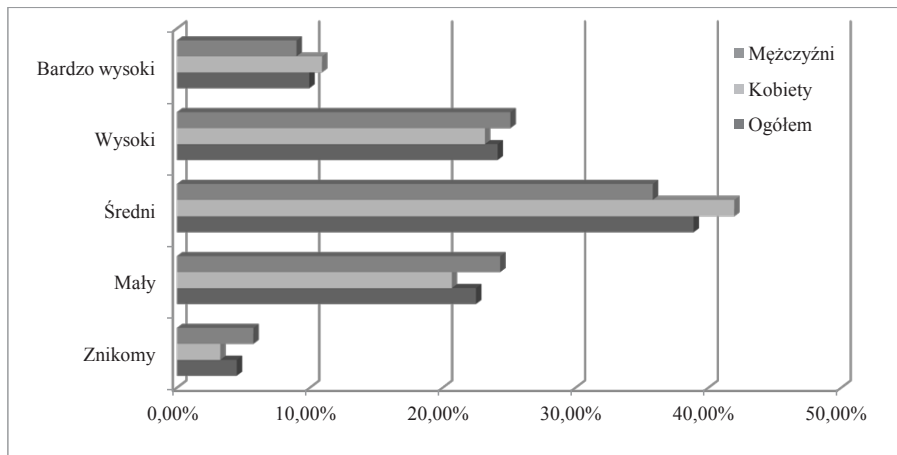
Wykres 4. Rodzaje ryzyka występujące zdaniem ankietowanych w działalności jednostek samorządu terytorialnego

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Na trzecim miejscu uczestniczący w badaniach podawali ryzyko prawne, które zostało wskazane przez 59,87% badanych w tym 55,55% kobiet oraz 64,18% mężczyzn. Ryzyko prawne zostało wymienione jako najważniejszy rodzaj ryzyka w działalności jednostek samorządowych przez 2,68% respondentów (2,11% kobiet oraz 3,26% mężczyzn).

Należy zaznaczyć, że chociaż na czwartym miejscu respondenci umieścili ryzyko społeczno-gospodarcze, które wskazało 29,88% badanych (27,59% kobiet oraz 32,18% mężczyzn) to żaden z ankietowanych nie wymienił tego rodzaju ryzyka jako najważniejszego w działalności jednostek samorządowych.

Ankietowani wskazali jeszcze jeden rodzaj ryzyka tj. ryzyko personelu, które zdaniem 1,53% badanych uznane zostało za najważniejszy rodzaj ryzyka w działalności jednostek samorządowych. Ten rodzaj ryzyka uplasował się na piątym miejscu i został wybrany przez 18,2% badanych (23,75% kobiet oraz 12,64% mężczyzn).

Wykres 5. Wpływ pracowników na poziom ryzyka związanego z działalnością jednostek samorządu terytorialnego

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

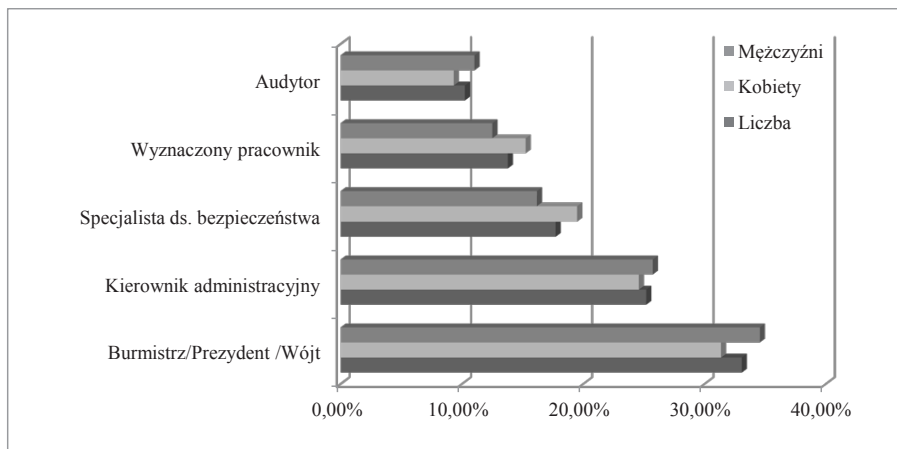
Należy równocześnie zaznaczyć, że respondenci stosunkowo wysoko ocenili wpływ pracowników na poziom ryzyka związanego z działalnością jednostek samorządowych (wykres 5). Ponad 34% badanych określiło ten wpływ na bardzo wysokim lub wysokim poziomie a kolejne 38,89% ankietowanych na poziomie średnim. Tylko 4,5% badanych uważało, że wpływ pracowników na poziom ryzyka w jednostkach samorządowych jest znikomy.

2.4 Zarządzanie ryzykiem w działalności jednostek samorządu terytorialnego

Ryzyko towarzyszy działalności każdego podmiotu oraz instytucji, niezależnie od ich rodzaju i sfery w jakiej prowadzą działalność dlatego istnieje konieczność podjęcia działań mających na celu odpowiednie postępowanie względem każdego rodzaju ryzyka związanego z działalnością jednostek samorządowych czyli stworzenie sprawnie działającego systemu zarządzania ryzykiem dostosowanego do specyfiki tych instytucji. Stworzenie takiego systemu związane jest z zatrudnieniem odpowiednio przeszkolonej w tym zakresie kadry oraz jasnego sprecyzowania zakresu jej działania oraz ciężącej na niej odpowiedzialności.

Uczestnikom badań zadano pytanie czy ich zdaniem w jednostkach samorządowych zatrudnione są osoby odpowiedzialne za zarządzanie w nich ryzykiem. Ponad połowa ankietowanych (51,82%) stwierdziła, że nie posiada na ten temat wiedzy⁷, 25,86% twierdziło, że jednostki samorządowe zatrudniają takie osoby a 22,32% respondentów było zdania, że w jednostkach samorządowych nie zatrudnia się takich pracowników.

⁷ Interesujące jest to, że odpowiedź tą częściej wskazywały kobiety (54,41%) niż mężczyźni (49,23%) chociaż to one w dokonanej na początku badań samoocenie wiedzy na temat działalności jednostek samorządowych wyżej oceniały swój poziom wiedzy w tym zakresie.

Wykres 6. Osoby odpowiedzialne zdaniem ankietowanych za zagadnienia związane z zarządzaniem ryzykiem w działalności jednostek samorządu terytorialnego

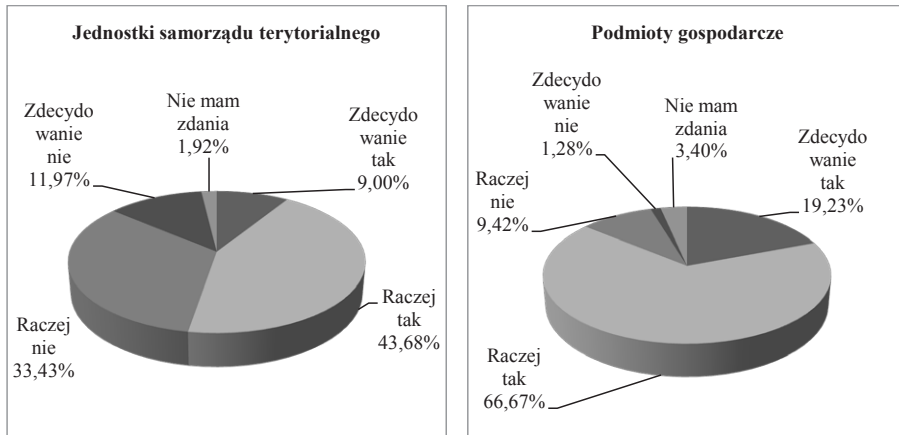
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Ankietowani, którzy twierdzili, że jednostki samorządowe zatrudniają osoby odpowiedzialne za zagadnienia związane z zarządzaniem ryzykiem zostali również poproszone o wskazanie jakie stanowiska te osoby zajmują w jednostkach samorządowych. Zdaniem 33,07% spośród tej grupy badanych odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa na barkach Burmistrza – Prezydenta – Wójta. Tak więc tylko co dwudziesty ankietowany potrafił poprawnie wskazać osobę, wyznaczoną przez obowiązujące przepisy prawne, odpowiedzialną za te czynności⁸.

Pozostali ankietowani wskazywali jako osobę odpowiedzialną za zagadnienia zarządzania ryzykiem w jednostkach samorządowych (wykres 6) kierownika administracyjnego (25,19% ankietowanych w tym 26,88% kobiet oraz 26,21% mężczyzn), specjalistę ds. bezpieczeństwa (17,72% ankietowanych w tym 20,43% kobiet oraz 14,56% mężczyzn), wyznaczonego pracownika (13,78% ankietowanych w tym 12,9% kobiet oraz 11,65% mężczyzn) oraz audytora (10,24% ankietowanych w tym 9,68% kobiet oraz 11,65% mężczyzn).

Zdaniem tylko nieco ponad połowy badanych (52,68%) w jednostkach samorządowych powinien zostać stworzony system zarządzania ryzykiem (wykres 7). Należy podkreślić że tylko 9% ankietowanych wybrało odpowiedź „zdecydowanie tak” a 11,97% odpowiedź „zdecydowanie nie”.

⁸ Należy podkreślić, że częściej poprawnie osobę odpowiedzialną za zagadnienia ryzyka w działalności jednostek samorządowych wskazywali mężczyźni (35,92%) niż kobiety (30,11%).

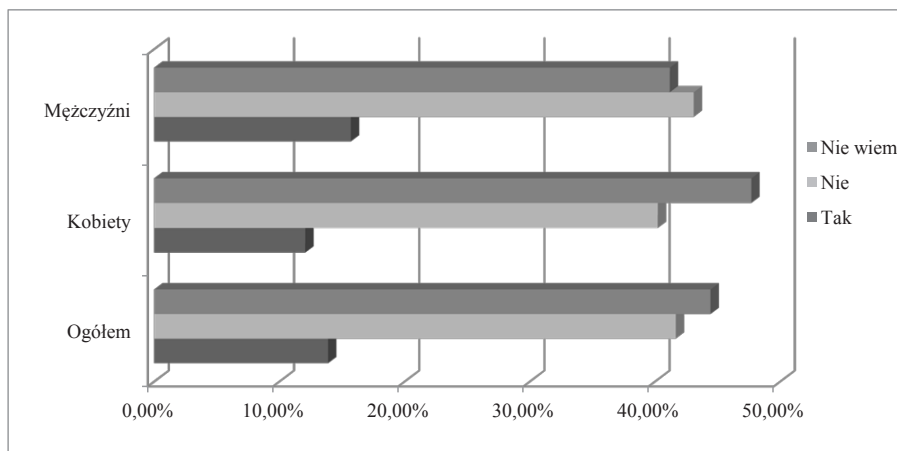

Wykres 7. Potrzeba stworzenia systemu zarządzania ryzykiem w jednostkach samorządowych oraz podmiotach gospodarczych zdaniem ankietowanych

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Inaczej kształtowała się struktura odpowiedzi ankietowanych na to pytanie w przypadku gdy rozpatrywane były podmioty gospodarcze a nie jednostki samorządu terytorialnego. 19,23% respondentów (w tym 17,77% kobiet oraz 20,8% mężczyzn) wybrało odpowiedź „zdecydowanie tak” a 66,67% ankietowanych (w tym 68,02% kobiet oraz 65,2% mężczyzn) wskazało odpowiedź „raczej tak”. Natomiast tylko 1,28% badanych (w tym 1,6% kobiet oraz 0,93% mężczyzn) uważało, że w podmiotach gospodarczych taki system jest zupełnie nie potrzebny.

Interesujący jest również fakt, że zdaniem większości (57,86%) ankietowanych w jednostkach samorządowych nie ma potrzeby utworzenia specjalnej komórki organizacyjnej zajmującej się zagadnieniami zarządzania ryzykiem. Potrzebę utworzenie takiej komórki zadeklarowało 28,92% respondentów (w tym 27,01% kobiet oraz 30,84% mężczyzn). Trzeba podkreślić, że tylko 7,18% badanych wybrało odpowiedź „zdecydowanie tak” a odpowiedź „zdecydowanie nie” aż 14,18% respondentów. Odpowiedź „zdecydowanie tak” była częściej wskazywana przez mężczyzn (8,24%) niż kobiety (6,13%). Z kolei odpowiedź „zdecydowanie nie” częściej wybierały kobiety (14,75%) niż mężczyźni (13,6%).

Wykres 8. Struktura udzielonych przez uczestników badań odpowiedzi na pytanie „Czy przepisy prawa nakazują stworzenie systemu zarządzania ryzykiem w jednostkach samorządu terytorialnego?”

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Powyższe wyniki ukazują, że na postrzeganie ryzyka przez członków lokalnych społeczności może mieć znaczący wpływ nie tylko realne zagrożenie działalności tych podmiotów ale sfera w jakiej one funkcjonują.

Takie postrzeganie zjawiska ryzyka związanego z działalnością jednostek samorządowych wynika w dużej mierze z braku świadomości w społeczeństwie co do obowiązujących przepisów prawnych w tym zakresie. Tylko nie całe 14% spośród respondentów (w tym 12,07% kobiet oraz 15,71% mężczyzn) uważało, że istnieją przepisy prawne nakazujące stworzenie w jednostkach samorządowych systemów zarządzania ryzykiem. Odmiennego zdania było aż 41,67% ankietowanych. Natomiast 44,44% respondentów zadeklarowało, że nieposiana wiedzy w tym zakresie.

3. Podsumowanie

Ryzyko chociaż towarzyszy działalności jednostek samorządowych od samego początku ich funkcjonowania w ocenach opinii społecznej jest zjawiskiem nowym. Zjawiskiem, które dla wielu osób w sposób bezpośredni nie jest związane z tymi instytucjami. A jeśli już występuje w tych instytucjach to jego poziom a tym samym możliwe skutki są niewielkie. Większość uczestniczących w badaniach upatruje ewentualnych zagrożeń dla funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego w ich otoczeniu. W uwarunkowaniach (ekonomiczno, polityczno, prawnych) jakie występują na otaczającym je rynku a w mniejszym stopniu w zjawiskach występujących wewnątrz jednostek samorządu terytorialnego.

Takie opinie dotyczące pochodzenia źródeł ryzyka występującego w jednostkach samorządowych w sposób bezpośredni wpływają na wskazywane przez

ankietowanych najważniejsze rodzaje ryzyka związane z działalnością tych instytucji tj. ryzyko finansowe, ryzyko polityczne oraz ryzyko prawne. Należy równocześnie zaznaczyć, że chociaż prawie co piąty uczestnik badań wskazywał na występowanie ryzyka personelu to tylko 1,53% ankietowanych uznało je jako najważniejszy rodzaj ryzyka w działalności jednostek samorządowych.

Prawdopodobnie taka ocena najważniejszych zagrożeń dla działalności jednostek samorządowych ma również wpływ na ocenę respondentów potrzeby utworzenia specjalnej komórki organizacyjnej zajmującej się zagadnieniami ryzyka oraz stworzenia w jednostkach samorządowych systemu zarządzania ryzykiem. Trzeba podkreślić, że tylko 28,92% badanych widziało potrzebę utworzenia takiej komórki a 52,68% potrzebę stworzenia systemu zarządzania ryzykiem.

Taka ocena zagadnień związanych z występowaniem ryzyka w jednostkach samorządu terytorialnego może wynikać m.in. z braku w społeczeństwie dostatecznej wiedzy na temat zakresu działalności jednostek samorządowych oraz związanych z tą działalnością zagrożeń przy równoczesnym przekonaniu większości społeczeństwa o posiadaniu dobrej znajomości tych zagadnień.

Literatura

- Bernstein Peter L. 1995. "Risk as a History of Ideas". *Financial Analysts Journal*, January-February 1995.
- Jennison Bentley. 2004, *Podręcznik wdrożenia systemu zarządzania ryzykiem w administracji publicznej w Polsce*. Warszawa: Ministerstwo Finansów.
- KOMUNIKAT Nr 6 MINISTRA FINANSÓW z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wytycznych dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem. Dziennik Urzędowy Ministra Finansów 2012 poz. 56.
- *Podręcznik audytu wewnętrznego w administracji publicznej*. 2003. Warszawa: Ministerstwo Finansów. www.mf.gov.pl
- Międzynarodowe Standardy Profesjonalnej Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego. 2010. Załącznik do komunikatu nr 8 Ministra Finansów z dnia 20 kwietnia 2010 r. w sprawie standardów audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. z 2010 r., nr 5, poz. 24).
- Sołtysiak Mirosław. 2014, „Ryzyko i zarządzanie ryzykiem w jednostkach samorządu terytorialnego”. *Modern Management Review - Quarterly* Volume XIX Research Journal 21 (4/2014).
- Sołtysiak Mirosław, Suraj Magdalena. 2014. Perception of risk in local government units by local community. W *Managing and Modelling of Financial Risks*. Ostrava: Technical University of Ostrava.
- Sołtysiak Mirosław. 2014. Raport z badań nt. „Ryzyko w działalności jednostek samorządowych w opiniach lokalnych społeczności”. Rzeszów – maszynopis.
- *Trzaski, Everta i Michalskiego Encyklopedyczny słownik wyrazów obcych*. 1939. Warszawa: Księgarnia Wydawnicza Trzaski, Everta i Michalskiego S.A.
- Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. *Prawo upadłościowe*. Dz. U. 2003 r., Nr 60, poz. 535
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.

THE RISK IN THE ACTIVITY OF UNITS OF LOCAL GOVERNMENT IN THE PUBLIC OPINION

The article presents issues related to risk in local government units. In Poland, managing risk in local governments has become the subject of detailed studies more recently due to the introduction of law imposing some risk management activities on local government units. Previously, the local government units were obliged merely to minimizing financial risk by implementing standards and systemic approach to management control.

The article presents the results of conducted surveys on risk perception in local government units by local community.

Key word: risk, local government unit, local community